

**KURZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONA
ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS UN
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS VADĪBAS GRUPAS
SANĀKSMES PROTOKOLS**

Rīgā

25/02/2015

Nr. 03/15

Vieta: Kurzemes plānošanas reģiona administrācija, Pulkveža Brieža iela 4-3

Laiks: 10:00 - 12:30

Sanāksmi vada: KPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas izstrādes vadītājs K.Rasa

Sanāksmē piedalās:

Vadības grupas locekļi:

Evita Dreijere	KPR Administrācijas vadītāja pienākumu izpildītāja;
Kaspars Rasa	KPR ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas izstrādes vadītājs;
Inguna Tomsone	Liepājas pilsētas domes Attīstības pārvaldes Ekonomikas nodaļas eksperte;
Maruta Blūma	Talsu novada domes Attīstības plānošanas nodaļas vadītāja;
Laura Zariņa-Skapste	Saldus novada domes galvenā teritorijas plānotāja;
Andris Eglītis	LR VARAM Reģionālās politikas departamenta Reģionālās attīstības plānošanas vecākais eksperts;
Andis Araks	Biedrības „Talsu komersantu klubs” valdes priekšsēdētājs;
Modris Baumanis	Priekules novada domes Attīstības nodaļas vadītājs.
Pieaicinātās personas:	
Austris Galindoms	Ventspils pilsētas domes Ekonomikas nodaļas ekonomisko procesu analītiķis;
Armands Pužulis	KPR eksperts.

Protokolē: KPR Plānošanas nodaļas plānotāja S.Astiča

Darba kārtībā:

1. KPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2015.-2030.gadam un Attīstības programmas 2015.-2020.gadam izstrādes process un rezultāti;
2. Kopsavilkums par publiskās apspriešanas laikā saņemtajiem iebildumiem un priekšlikumiem;
3. Būtiskākās nepilnības un nepieciešamie uzlabojumi;
4. Turpmākās darbības.

1. §

1. KPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2015-2030 un Attīstības programmas 2015-2020 izstrādes process un rezultāti.

K.Rasa iepazīstina vadības grupas locekļus ar Kurzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2015.-2030.gadam (Kurzeme2030) un Attīstības programmas 2015.-2020.gadam (Kurzeme2020) izstrādes procesu no pēdējās vadības grupas tikšanās, kas notika 4.jūlijā 2014.gadā.

Sakarā ar reģiona ekonomikas profila izstrādi 2014.gada vasarā tika veikts iepirkums par pētījuma «Kurzemes plānošanas reģiona specializācijas iespējas» izstrādi. Pētījumu izstrādāja Personu apvienība SIA „Sandra Mūriņa konsultācijas” un SIA „Civitta Latvija”. Pētījuma projekts tika nosūtīts vadības grupas locekļiem komentēšanai, un tā gala versija ir pieejama reģiona mājaslapā. Pētījuma materiāli ir izmantoti KPR ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas izstrādē.

2014.gada otrajā pusē tika organizēti sabiedrības iesaistes pasākumi: 5 semināri ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādes ietvaros, 5 tematiskie semināri attīstības programmas rīcības plāna izstrādes ietvaros. Lielākā daļa klātesošo ir piedalījusies šajos semināros. Ir veiksmīgi noslēdzies eseju konkurss jauniešiem „Kā es redzu savu nākotnes Kurzemi”. Tāpat ir virkne tikšanās un konsultācijas ar nozaru ekspertiem. Tā kā process ir bijis diezgan garš un apjomīgs, un tajā ir iesaistītas ļoti daudzas puses.

Kā ārpalpojums no 2014.gada 11.jūlija līdz 31.decembrim tika veikta rīcības plāna izstrāde KPR Attīstības programmas 2015-2020 ieviešanai, izstrādātājs: SIA «AC konsultācijas».

Arī KPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas kartogrāfiskā materiāla izstrāde tika veikta kā ārpalpojums Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) centralizētā iepirkuma ietvaros, izstrādātājs: IK «Plānošanas eksperti». Pašreiz tiek risinātas sarunas ar VARAM par kartogrāfiskā materiāla pilnveidošanu.

Rezultātā ir sagatavoti KPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2015.-2030.gadam un Attīstības programmas 2015.-2020.gadam projekti, kuri tika iesniegti KPR Attīstības padomei izskatīšanai un 2014.gada 10.decembrī tika nolemts tos nodot publiskajai apspriešanai.

2. §

2. Kopsavilkums par publiskās apspriešanas laikā saņemtajiem iebildumiem un priekšlikumiem.

K.Rasa iepazīstina sanāksmes dalībniekus ar publiskās apspriešanas rezultātiem.

KPR plānošanas dokumentu projektu publiskā apspriešana notika no 2014.gada 17.decembra līdz 2015.gada 30.janvārim. 2015.gada 21.janvārī Kuldīgā notika sabiedriskās apspriedes sanāksme. Pavisam ir saņemti 337 komentāri, no tiem – 134 par ilgtspējīgas attīstības stratēģijas projektu, 203 – par attīstības programmas projektu. Komentārus ir iesnieguši: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Labklājības ministrija, Satiksmes ministrija, Iekšlietu ministrija, Aizsardzības ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Liepājas un Ventspils pilsētas pašvaldības, Alsungas, Dundagas, Priekules, Rucavas, Saldus, Talsu un Ventspils novada pašvaldības, Engures novada pašvaldība, Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra, SIA „Reģionālie projekti” un SIA „Liepājas reģiona tūrisma informācijas birojs”.

Daudzi komentāri ir par lietoto terminoloģiju un neatbilstību augstāk stāvošajiem dokumentiem – tie tiks ņemti vērā dokumentu pilnveides procesā. Par būtiskāko, par ko ir

panākta vienošanās starp iesaistītajiem ekspertiem un KPR administrāciju – tiks saīsināta ilgtermiņa attīstības stratēģijas stratēģiskā daļa, pārskatītas vadlīnijas un pārveidotas par vadlīnijām pašvaldību ilgtermiņa attīstības stratēģiju izstrādei, dokumenta labākai lasāmībai un pārskatāmībai tiks numurētas rindkopas arī ilgtermiņa attīstības stratēģijā. Pēc dokumentu pilnveidošanas plānots rīkot vēl vienu sabiedrisko apspriedi klātienē formātā.

Kopsavilkums par saņemtajiem sabiedrības iebildumiem un priekšlikumiem tiks publicēts reģiona mājaslapā kopā ar pilnveidotajiem KPR Ilgtermiņa attīstības stratēģijas 2015.-2030.gadam un Attīstības programmas 2015.-2020.gadam projektiem.

3. §

3. Būtiskākās nepilnības un nepieciešamie uzlabojumi

Rezultatīvie rādītāji un iedzīvotāju skaita samazināšanās prognoze

K.Rasa turpina vadīt sanāksmi, pievēršot uzmanību būtiskākajiem iebildumiem, kas saņemti no pašvaldībām un ministrijām.

Virskne iebildumu ir par rezultatīvajiem rādītājiem, kas apkopoti KPR attīstības programmas pielikumā. Attiecībā uz rādītājiem nepieciešams uzlabot to sasaisti ar prioritātēm un rīcības virzieniem, kā arī noteikt jaunus rezultatīvos rādītājus.

21.janvārī notikušajā sabiedriskajā apspriedē tika saņemts priekšlikums par virsmērķi, jeb galveno rezultatīvo rādītāju abiem dokumentiem noteikt iedzīvotāju skaitu reģionā. Tāpat ir saņemti komentāri, ka KPR plānošanas dokumentos netiek piedāvāti risinājumi iedzīvotāju noturēšanai un piesaistīšanai reģionā. Jāņem vērā, ka uz iedzīvotāju skaita samazināšanās prognozi tiek balstīta KPR ilgtermiņa attīstības stratēģijas „gudrās attīstības” stratēģija un tai pakārtotie ilgtermiņa risinājumi, kas vairāk balstīti uz kvalitāti un piemērotību, tai skaitā infrastruktūras piemērotību tam iedzīvotāju skaitam, kas reāli turpmākos piecpadsmit gadus to izmantos.

Nacionālajā attīstības plānā līdz 2020.gadam ir paredzēts, ka Latvijas iedzīvotāju skaits turpinās samazināties līdz 1,93 milj., kas ir par 6% mazāk nekā 2012.gadā.

EUROSTAT prognozē, ka Latvijas iedzīvotāju skaits no 2013.gada rādījuma (2,024 milj.) turpinās samazināties līdz 1,880 miljoniem 2020.gadā un līdz 1,635 miljoniem 2030.gadā.

Saskaņā ar SIA „Grupa 93” un SIA „Karšu izdevniecība Jāņa sēta” izstrādātā pētījuma „Publisko individuālo pakalpojumu klāsta izvērtējums atbilstoši apdzīvojumam” 1.starpatskaites „Demogrāfisko izmaiņu raksturojums un prognozes” rezultātiem Kurzemes reģionā iedzīvotāju skaits turpinās samazināties līdz 239 tūkstošiem 2020.gadā un 203 tūkstošiem 2030.gadā.

Vairākas Kurzemes reģiona pašvaldības (Talsu, Skrundas, Saldus un Brocēnu novada pašvaldības) savās ilgtermiņa attīstības stratēģijās ir optimistiskākas un vēlas saglabāt iedzīvotāju skaitu esošajā līmenī vai pat sagaida to pieaugumu (Dundagas, Nīcas, Rucavas novada un Ventspils pilsētas pašvaldība), taču jau šobrīd redzams, ka tas netiek sasniegts. Iedzīvotāju skaits turpina sarukt negatīvās iedzīvotāju dabiskās kustības un emigrācijas rezultātā.

A.Eglītis. Nav korekti salīdzināt pašvaldību prognozes ar pētījuma prognozi, jo tām ir atšķirīgi izejas dati. Grupas 93 un Jāņa sētas pētījumā lielle procentuālie skaitļi ir tāpēc, ka iedzīvotāju skaita pārmaiņu prognoze veikta, par pamatu ņemot bāzes gadu 2001.

S.Astiča. Pētījumā prognozējamās iedzīvotāju skaita pārmaiņas 2020. un 2030.gadā ir noteiktas % pret 2011.gadu. Analizējot un salīdzinot tās ar pašvaldību prognozēm, tas ir ņemts vērā.

K.Rasa. Esam saņēmuši iebildumus par pesimistisko iedzīvotāju skaita samazināšanās tendences atspoguļojumu KPR plānošanas dokumentos, piemēram, no Liepājas.

I.Tomsone. Ir vairāki argumenti pret iedzīvotāju skaita krišanos. Piemēram, pētījumā nav ņemts vērā un izvērtēts, par cik, balstoties uz veselības aprūpes vai tamlīdzīgiem pasākumiem, varam paildzināt dzīvildzi. Piemēram, nupat ir iznākusi Swedbank infografika par cilvēka vidējā vecuma pieaugumu pēdējos 10 gados. Ņemot vērā dažādus aspektus, rēķinoties ar pesimistisko scenāriju caur attīstības prizmu, jeb redzējumu tomēr negribas to drastiskāko variantu pieņemt kā vienīgo iespējamo. Vai nu norādām robežas - minimālais, jeb pesimistiskais samazinājums un optimistiskais, uz ko vismaz tiecamies. Nepiekrītu, ka ir tikai pesimistiskā tendence, bet nav nekāda izaicinājuma. Jā, mēs arī ļoti reālistiski skatāmies uz Liepājas situāciju un redzam, ka līdz 2020.gadam mums nav iespējams apstādināt iedzīvotāju skaita samazināšanās tendenci un procesus, bet ņemot vērā veiktos ieguldījumus, kas nesīs augļus pēc vairākiem gadiem, 2030.gadam nepiemērojam esošo tendenci. Manuprāt uz 2030.gadu jābūt pozitīvākam skatam.

K.Rasa. Saskaņā ar PMLP datiem Kurzemē 2014.g. sākumā dzīvoja 258 tūkst. iedzīvotāji. KPR ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2015.-2030.gadam projektā ir noteikts Kurzemes reģiona apdzīvojuma attīstības mērķis - iedzīvotāju skaits robežās 200 000 līdz 250 000 2030.gadā. Iedzīvotāju skaita prognoze ir noteikta ļoti elastīga, jo precīzu iedzīvotāju skaitu nav iespējams prognozēt.

I.Tomsone. Iedzīvotāju skaita prognozei ir vajadzīgs noteikt robežas, jo nebūs vienāds procentuālais iedzīvotāju skaita samazinājums Liepājā un mazāk apdzīvotās vietās, piemēram, pierobežā.

K.Rasa. Kuldīgas uzstādījums, piemēram, ir, lai arī pie sarūkošas attīstības dzīves kvalitāte cilvēkiem saglabātos un uzlabotos.

A.Pužulis. J.Turlaja pētījumā ir ņemtas vērā iedzīvotāju skaita samazināšanās tendenču atšķirības mazāk apdzīvotās vietās un pilsētās. Šie skaitļi ir tik atšķirīgi, jo nav zināmas daudzas lietas. Un galvenā lieta, ko mēs nezinām, ir ārējā migrācija. Vai tiks piesaistīts ārvalstu darbaspēks? Valsts politikas šajā jautājumā nav – ne uz 2020.gadu, ne uz 2030.gadu. Ja norisināsies nozīmīgi migrācijas procesi, tad tas var būtiski ietekmēt iedzīvotāju skaitu. Mums nav pamata optimistiskākas iedzīvotāju skaita prognozes noteikšanai, jo varam balstīties vienīgi uz esošās tendences analīzi.

K.Rasa. J.Turlaja pētījumā ir ņemti vērā gan dzimstības pieaugums, gan pieņēmumi par emigrācijas samazināšanos, gan arī vecuma sastāvs. Lai gan tā ir atsevišķa problēma, jo palielinoties iedzīvotāju vidējam vecumam, palielās demogrāfiskā slodze uz darbaspējas vecuma iedzīvotājiem. Varbūt varam palikt pie tā, ka mums ir šis intervāls, kura ietvaros mēs aptuveni rēķināmies, sākot no pārvadājumu modernizācijas, infrastruktūras un pakalpojumu attīstības u.tml. Mēs negribam būt pesimistiski, bet negribam arī iezīmēt šajā dokumentā nepamatoti optimistisku tendenci.

A.Pužulis. Reģions nav tā institūcija, no kā ir atkarīgi šie rezultāti. Mazākā mērā tas ir atkarīgs no katras pašvaldības, bet lielākā mērā – no valsts politikas.

M.Blūma. Uzskatu, ka reģionam nav jānosaka iedzīvotāju skaits absolūtās vērtībās uz 2020. un 2030.gadu.

K.Rasa. Varu citēt Mērsraga novada vadītāja Laura Karlsona iebildumu pret Jāņa sētas prognozes pieņemšanu par pamatu, jo tad praktiski apdzīvota vieta, kurā ir iespējams attīstīt ražošanas objektu, nevar pretendēt uz investīcijām dzīvojamā fondā, tādēļ, ka pētījums saka, ka iedzīvotāju skaits samazināsies.

K.Rasa. Jautājums ir par to, vai ir kādi argumenti, kas ļautu paredzēt, ka iedzīvotāju skaits pārstās sarukt un saglabāsies esošajā līmenī tuvākajos 6 gados vai nākamo 15 gadu laikā? Kādi ir tie reģionāla līmeņa pasākumi, kā apturēt iedzīvotāju aizplūšanu no reģiona un

veicināt, piemēram, jauniešu atgriešanos Kurzemes reģionā pēc augstskolu studiju pabeigšanas? Bez uzņēmējdarbības un ekonomiskās aktivitātes veicināšanas pasākumiem vai ir vēl kādi reāli priekšlikumi, ko reģiona līmenī varētu darīt?

A.Galindoms. Ir nepieciešams atbalsts dzīvojamās telpas nodrošināšanai. Uz Ventspili daudzi brauc uz darbu no 30-40 km attālām dzīvesvietām, bet, ja būtu iespēja nodrošināt dzīvesvietu, tad viņi varētu palikt arī Ventspilī. Mazo algu un nesakārtotās infrastruktūras dēļ daudzi kvalificēti speciālisti pamet valsti un aizbrauc dzīvot un strādāt, piemēram, uz Lielbritāniju. Šis būtu tas veids, kā radīt reālu alternatīvu reemigrācijai un apturēt iedzīvotāju skaita samazināšanos.

K.Rasa. Tas ir atbalsts dzīvojamā fonda attīstībai?

A.Galindoms. Jā.

S.Astiča izsaka priekšlikumu, ka tas varētu būt atbalsts pašvaldību mājokļu politiku izstrādei.

M.Blūma. LPS seminārā par mājokļiem Norvēģu projekta ietvaros ir izskanējusi šī problēma – iedzīvotāju skaits samazinās, bet pašvaldība nevar dabūt klāt iedzīvotājus, jo nav ko piedāvāt, nav mājokļa. Lai varētu piedāvāt, ir jābūt sociāli maznodrošinātam. Dienesta dzīvokļa statusu noteikt nevar. Savukārt sociālās mājas dzīvokļi īsti neatbilst jauno speciālistu prasībām. Nav īres dzīvokļi – ir absolūts to iztrūkums un tirgus neesamība. Tas ir viens no risinājumiem, kā varētu iedzīvotāju skaita samazināšanos apturēt.

Sasniedzamība un reģionālie savienojumi

M.Baumanis. Mājokļu politika ir saistāma ar sasniedzamību un transporta infrastruktūru. Nevar lielo pilsētu nepietiekošo mājokļu politiku risināt uz mazo pašvaldību rēķina. Daudzi būs ar mieru braukt 40 minūtes uz darbu, ja vien būs sakārtoti ceļi un infrastruktūra.

K.Rasa. Jāskatās, kuri ir galvenie reģionālas nozīmes savienojumi ilgtermiņā. To nevajadzētu jaukt ar ikgadējiem prioritāri rekonstruējamo autoceļu plāniem, jo tie ir situatīvāki.

M.Baumanis. Uzskatu, ka reģiona loma ir arī ikgadējos plānos, jo jāskatās, kur varētu attīstīties kāda ražotne, uz kuriem būtu prioritāri attīstāmi ceļi. Jāplāno ir iepriekš, tas ir saistīts ar projektēšanu. Ir jābūt reģiona redzējumam un noteiktu procesu vadībai.

K.Rasa. Reģionā darbojas Sabiedriskā transporta komisija un katru gadu tiek apkopoti pašvaldību priekšlikumi valsts autoceļu sakārtošanas programmas aktualizācijai.

E.Dreijere. 2014.gada septembrī - oktobrī mēs apkopojām pašvaldību priekšlikumus un iesniedzām Satiksmes ministrijai (SM). Mums ir pārstāvis SM Autoceļu padomē, kas aizstāv reģiona viedokli.

K.Rasa uzskata, ka lielākā problēma ir valsts vietējie autoceļi.

M.Blūma. Valsts autoceļu sakārtošanas programmā un arī ilgtermiņa programmās nav iekļauts Mērsraga ceļš, kurš iepriekšējā plānošanas periodā bija, bet pēkšņi ir pazudis. Tad kāda var būt runa par mazo ostu attīstību?

K.Rasa izsaka priekšlikumu iekļaut Kurzeme2030 reģionālas nozīmes transporta koridorus un savienojumus, izvērtējot pašvaldību IAS noteiktos nozīmīgākos savienojumus.

K.Rasa. Vai ir vēl kādi priekšlikumi, ko reģiona administrācija varētu praktiski darīt attiecībā uz mājokļu politiku un dzīvojamo fondu?

A.Galindoms. Par iedzīvotāju noturēšanu reģionā. Kurzemē ir apmēram 11 500 studentu, un studiju vietas ir nodrošinātas 5500. Tas nozīmē, ka reizi 5 gados 5000 studenti vienkārši aizbrauc projām, jo viņiem nav iespēju mācīties šeit reģionā. Viņi aizbrauc uz Rīgu, kur viņiem piedāvā arī labi apmaksātas darbavietas, un viņi tur paliek. Būtu jādodomā par atbilstošām rīcībām.

K.Rasa. Viens risinājuma veids ir, cik plašu apgūstamo profesiju spektru var piedāvāt reģiona profesionālās augstskolas un otrs – augstskolu filiāļu atvēršana reģionā.

M.Baumanis. Tas ir valsts līmeņa jautājums, vai vēl kādām augstskolām būt vai nebūt, un vai visām ir jābūt Rīgā. Izglītības jautājums ir ļoti svarīgs, bet tas ir risināms valsts mērogā, un šo mērogu Kurzemes griezumā jāpārstāv reģionam.

Par uzņēmējdarbības centriem

I.Tomsone izsaka priekšlikumu, ka reģionam varētu būt funkcija saistībā ar ekonomiskās aktivitātes veicināšanu. Reģions ir sava veida klāsterējums – platforma sadarbībai, kur sanākt kopā, diskutēt un veidot reģiona kopskatu. Reģionam varētu būt sava veida uzraudzība pār uzņēmējdarbību, jo tiešā veidā reģions neradīs jaunas darbavietas.

E.Dreijere. Šis ir tas gads, kad mēs gribam saprast, kādā veidā veicināt uzņēmējdarbību, lai nepārklātos ar citu institūciju aktivitātēm, bet drīzāk viens otru papildinātu. Latgali pasniedz kā veiksmīgo piemēru, bet problēma ir tā, ka mums ir samazināts finansējums. Arī perspektīvā ministrija nesola, ka mēs varētu saņemt līdzīgu finansējumu kā Latgale. Uzskatu, ka, tiklīdz reģionam tiek piešķirta jauna funkcija, tad tas ir valsts budžeta jautājums. Citādi tas ir īstenojams caur projektiem, līdzīgi kā ar šo dokumentu izstrādi.

K.Rasa. Lai cik labu projekta pieteikumu uzraksta un saņem tam finansējumu, ne vienmēr tas garantē, ka tas ir ilgtspējīgs.

M.Blūma. Nevar nodrošināt ilgtspēju, ja pēc tam neparedz finansējumu. Tad tas ir īstermiņa pasākums.

Reģiona atbalstāmās darbības un loma

K.Rasa. Vai izstrādātajos KPR dokumentos ir saskatītas kādas rīcības, kas apdraud kādas atsevišķas apdzīvotas vietas vai pilsētas plānus? Ministrija pārmet, ka tie ir izstrādāti pārāk plaši un vispārīgi, un pārāk plašs atbalsts pašvaldību rīcībpolitikām. Savukārt no Ventspils pilsētas pašvaldības esam saņēmuši priekšlikumu paplašināt reģiona atbalstāmo darbību loku un atbalstīt visu, ko dara pašvaldības. Ir skaidrs, ka mēs neuzskaitīsim visus pasākumus, kas iekļauti pašvaldību rīcību un investīciju plānos. Galvenās atbalstāmās rīcības esam definējuši katra rīcības virziena ietvaros. Ventspils priekšlikuma būtība ir neaprobežoties ar atbalstu, kas minēts attīstības programmā, bet atbalstīt visu, ko ir iecerējušas reģiona pašvaldības, neizslēdzot pašvaldību attīstības dokumentos plānotās darbības savas pašvaldības mērķu sasniegšanai.

A.Galindoms. Pašvaldībās ir daudz dažādu projektu un interešu, un to visu ielikt reģiona programmā fiziski nav iespējams. Ņemot vērā, ka darbības programmas¹ ieviešana vēl tiek precizēta.

K.Rasa. Tas ir tas jautājums, vai mēs šeit pasakām plaši, ka mēs jau iepriekš atbalstām visu, ko pašvaldības izdomās darīt, vai mums ir kaut kā šaurāk jānedefinē? Varbūt ministrijas pārstāvim ir kādi komentāri?

A.Eglītis. Reģiona loma ir reģionālā politika. Ja jums ir sava politika, tad valsts jūs izmantos SAM kā kritēriju, ja jums nav savas politikas, tad jūs nevarēs izmantot. Novada un vietējas nozīmes centri un pakalpojumu groza nodrošināšana tajos ir jūsu politika. Jums ir jāpamato, ka reģioni ir atšķirīgi un ka arī kritēriji ir atšķirīgi, kuri ir jāpiemēro.

I.Tomsone. Tad vidēja termiņa dokumentu vajadzēja taisīt pēc tiem pakalpojumu principiem, kas lielā mērā ir pakārtoti SAM.

¹ Eiropas Savienības (ES) fondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda darbības programma „Izaugsme un nodarbinātība”

A.Eglītis. VARAM 2014.gada sākumā iesniedza reģionam priekšlikumu, kā mēs redzam stratēģiju un attīstības programmu un tieši, kas ir tie bloki. Tur bija - pakalpojumu grozs, izglītība, kultūra, sociālā joma un uzņēmējdarbība – tās jomas, ko reģions var ļoti ietekmēt. Uzņēmējdarbības jomā reģions varētu būtu nozīmīgs spēlētājs vietējās uzņēmējdarbības veicināšanā. Attiecīgi pakalpojumu jomā – izglītības jomā reģionam var būt sava loma.

I.Tomsone. Bet ja J.Turlaja pētījums ir tikai tagad pieejams un līgums ar SIA „AC konsultācijas” par vidēja termiņa dokumenta izstrādi ir beidzies pirms tam, tad rezultāts ir projektu saraksts.

A.Eglītis. Esmu reģioniem precīzi un skaidri pateicis savu redzējumu, kā reģioni vislabāk var strādāt. Visiem reģioniem vajag novienoties par jomām, kurās strādāt. Viena no reģiona funkcijām ir izvērtēt pašvaldību attīstības plānošanas dokumentus. Iniciatīva ir strādāt projektos, bet plānošanas reģionu pamatfunkcija ir cita. Tūlīt būs visi pašvaldību plānošanas dokumenti izstrādāti, to vērtēšana vairs nebūs vajadzīga. Ko plānošanas reģioni darīs turpmāk?

M.Baumanis. Par reģionālo politiku ir jālemj valsts līmenī. Plānošanā mēs sakām, ka ir jāplāno no apakšas, bet šobrīd visur atsaucamies tikai uz augšu. Šis ir tas brīdis, kad reģions mēģina ieklausīties, ko katra pašvaldība saka. Ja valsts dod reģionam naudas dalīšanas funkciju vai kaut vai aizstāvēšanas funkciju, tad reģionam ir spēks. Ja nauda nav, tad nav spēks - tad reģions paliek kā projektu administrators. Jo tā ir tā funkcija, kādā veidā var kaut kā darboties un palīdzēt pašvaldībām. Reģiona pārstāvēšanas funkcija ir ļoti būtiska pašvaldībām.

E.Dreijere. Mums nav skaidrs ministrijas uzstādījums, kas ir tās funkcijas, ko reģions var pārņemt no citām ministrijām, bet attiecīgi arī ar tam nepieciešamo finansējumu.

K.Rasa. Vai mēs varam šobrīd nedefinēt, kur mēs redzam perspektīvās vidusskolas?

M.Baumanis. Nevar runāt par nesagatavotiem jautājumiem. Ir vajadzīgs sagatavošanas posms, kurā speciālisti reģionālā līmenī sagatavo viedokļus. Nezinu, vai to var iestrādāt šobrīd reģiona attīstības programmā vai stratēģijā. Tur pa vidu ir darbs, kas ir vērtējams un dodams uz atzinumu.

A.Araks uzskata, ka reģionam vajadzētu iesaistīties jautājumu risināšanā izglītības jomā. Šobrīd uz profesionālajām asociācijām nāk profesionālās skolas ar saviem piedāvājumiem, kuros redzam, ka nav potenciāls. Ja viņiem būtu skaidra reģiona nākotnes specializācija un perspektīvās nozares, tad viņi koncentrētos uz tām.

A.Eglītis. Ja nav reģiona politikas, tad katra skola cīnās par savu eksistenci.

Par pakalpojumu grozu

A.Eglītis. Reģionālās politikas pamatnostādņēs ir noteikts pakalpojuma grozs nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros. Bet tas, kas ir zemāk – novada nozīmes un vietējas nozīmes pakalpojumu grozs ir reģiona pārziņā. Definējiet novada un vietējas nozīmes attīstības centrus, kas jāattēlo reģiona telpiskās attīstības perspektīvā. Centriem jābūt noteiktiem pēc kaut kādiem līdzvērtīgiem kritērijiem.

A.Pužulis iebilst un informē, ka ir saņemta vēstule no VARAM Telpiskās plānošanas departamenta, kurā rakstīts, ka reģiona kompetencē nav noteikt ne kritērijus, ne arī centrus, kas ir zemāki par reģiona līmeni.

A.Eglītis. Novada nozīmes attīstības centri ir jānosaka reģionam kopā ar pašvaldībām.

S.Astiča. Arī jaunajos VARAM metodiskajos noteikumos par plānošanas reģionu un pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģiju izstrādi, ir minēts, ka nav nepieciešams noteikt

vienotus kritērijus, jo novada nozīmes attīstības centri ir noteikti pašvaldību jaunajos attīstības plānošanas dokumentos - ilgspējīgas attīstības stratēģijās un teritorijas plānojumos.

K.Rasa. Ir vispārējas izglītības iestādes, kuru dibinātājs un likvidētājs ir pašvaldība, un ir profesionālās ievirzes Kultūras un Izglītības ministrijas iestādes, kuras praktiski ir ministriju pārvaldībā esošas iestādes. Noformulējot izskanējušo domu, reģionam vajadzētu noformulēt savu viedokli pakalpojumu centru kontekstā, kuras, piemēram, ir atbalstāmās vidusskolas. Vai reģions var turpmāk uzņemt koordināciju izglītības jomā?

E.Dreijere. Tas atkarīgs no sarunām ar IZM. Ja viņi mums nodod kompetenci un dod resursus, tad mēs esam gatavi to darīt.

I.Tomsone uzsver, ka tas ir pienākumu un atbildības sadalījums. Būtu nepieciešams visu nozaru dokumentus izvērtēt caur reģiona prizmu un sniegt savu viedokli un aizstāvēt to visās komisijās un komitejās, kurās reģions piedalās. Vairāk ir vajadzīga stratēģiskā plānošana.

A.Eglītis atgādina par laika grafiku un iesaka visiem reģioniem sanākt kopā un vienoties, kurās jomās strādāt. Pa visu laukumu nav vērts darboties, jo nav kapacitātes. Minimumu vajadzētu uzņemtējdarbības jomā, un arī sociālajā jomā.

K.Rasa. Vai mums tagad ir steidzami jāpiesaista resursi un jāizstrādā izglītības plāns par vispārējo izglītību?

I.Tomsone. Varbūt varam paņemt J.Turlaja pētījumu. Kas tajā ir par izglītību? Es, piemēram, neesmu to pētījumu redzējusi.

K.Rasa. J.Turlajs ir ļoti labi nomodelējis skolu sasniedzamību ar privāto automašīnu. Tur ir pieņemti kritēriji, kas gan nekur nav apstiprināti, bet izmantot tās kartes mēs drīkstēsīm. Jāņa sētai ir labs kartogrāfiskais materiāls un telpiskā analīze. Kas attiecas uz izglītības iestāžu tīklu, pētījumā ir kartes, kurās attēlota izglītības iestāžu sasniedzamība, bet neņemot vērā ceļu kvalitāti.

A.Pužulis. J.Turlaja pētījumam ir ļoti resoriska pieeja. Ir paņemta viena nozare, un kartē attēlotais perspektīvais izglītības pakalpojumu teritoriālais izvietojums ir balstīts tikai uz skolēnu skaitu, neņemot vērā citus kritērijus. Tas nav risinājums.

K.Rasa apšaubā, ka līdz KPR dokumentu apstiprināšanai ir iespējams izstrādāt un saskaņot perspektīvo skolu tīklu. Pētījumam bija jābūt vismaz pusgadu vai gadu pirms reģiona dokumentu izstrādes nevis pēc termiņa, kad tie ir jāapstiprina.

M.Baumanis. Reģions tādu uzstādījumu var noteikt – tādu pētījumu veidot. Var un vajag pētīt un vadīt procesus arī ārpus teritorijas attīstības plānošanas.

Par pētījumu «Kurzemes plānošanas reģiona specializācijas iespējas»

K.Rasa. Esam saņēmuši no Ventspils pilsētas pašvaldības iebildumu un ierosinājumu atteikties abos dokumentos no jebkādas atsauces uz pētījumu „Kurzemes plānošanas reģiona specializācijas iespējas”. Tā kā pētījums tika izstrādāts Kurzeme2030 un Kurzeme2020 izstrādes ietvaros, tad mēs nevaram izslēgt jebkādas atsauces uz šo pētījumu un pateikt, ka tajā ietvertā analīze ir neobjektīva. No specializācijas pētījuma izriet nevis tikai tās septiņas konkurētspējīgās nozares, bet gan uzsvars ir, ka visās šajās nozarēs ir inovācijas, tehnoloģijas un radošums, kas rezultējas pievienotajā vērtībā.

A.Galindoms. Pētījums saucas „Kurzemes plānošanas reģiona specializācijas iespējas”. Tās nav iespējas, bet gan fakta konstatācija! Līdz ar to sanāk, ka viss darbs, ko Ventspils šobrīd veic IKT, mašīnbūves nozares un apstrādes rūpniecībā, netiek atbalstīts?

A.Pužulis piekrīt, ka pētījums attiecas uz esošo specializāciju. Esošās situācijas analīze balstās uz pieejamiem datiem. Nākotni mēs nevaram balstīt uz esošiem datiem, tāpēc, ka vienkārši to datu nav. Mēs varam pateikt, ka reģionā ir potenciāls ražot ar augstāku pievienoto vērtību - tas

ir korekti. Kurzeme2030 ir iestrādāts atvērts formulējums, ka esam atvērti jaunajam, kas var nākt klāt. Ja uzskatāt, ka tur nav pietiekoši akcentēts tas jaunais, ko vajadzētu izcelt un pateikt, tādā gadījumā sakiet.

I.Tomsone iesaka nosaukt vārdā reģiona nākotnes perspektīvās specializācijas.

A.Galindoms. Pētījuma analīzē varēja arī izvērtēt pašvaldību dokumentus, tad tur būtu arī skaidri redzams, ka Ventspils koncentrējas uz IKT, mašīnbūvi, apstrādes rūpniecību kopumā nevis tikai uz pārtikas rūpniecību un apģērbu ražošanu.

K.Rasa. Kuldīgai būtu svarīgas radošās industrijas, jo tās saistām gan ar izglītību, gan ar kokapstrādi un citām nozarēm. Vai mēs varam pateikt tagad, kas būs 2030.gadā, vai mums vajag koncentrēties tieši uz nozarēm?

M.Blūma piekrīt, ka visas nozares varētu arī būt nosauktas.

I.Tomsone iesaka izcelt tās lietas, kas izriet no pakalpojumu groza.

A.Galindoms. Pētījumā par specializācijas iespējām nav pat apskatītas tās nozares, kas ir Latvijas ilgtermiņa attīstības stratēģijā. Latvija2030 ir diezgan konkrēti uzrakstīta specializācija Liepājai un Ventspilij. Šīs nozares reģiona dokumentos pat neparādās.

K.Rasa iesaka vienoties par kompromisu, atstājot pētījumā nosauktās nozares kā esošās un pieliekot klāt reģiona perspektīvās nozares.

A.Galindoms ierosina pielikt klāt arī perspektīvos specializācijas virzienus, kas noteikti pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģijās.

K.Rasa izsaka šaubas, ka reģiona stratēģijā katram novadam būtu iespējams noteikt nākotnes specializāciju. LIAS ir pateikta ekonomiskā specializācija tikai lielākajām pilsētām.

Ilgtermiņa un vidēja termiņa prioritāšu sasaiste

K.Rasa. Ir saņemti iebildumi pret reģiona ilgtermiņa un vidēja termiņa prioritāšu sasaisti. Rīcības plāns ir strukturēts atbilstoši ilgtermiņa stratēģiskajiem mērķiem un vidēja termiņa prioritātēm, kas savukārt nav lineāri pakārtotas ilgtermiņa prioritātēm. Vai atstājam ilgtermiņa prioritātes kā filtrējošo slāni? Kādi ir viedokļi?

I.Tomsone. Definētajos terminos nevar nolasīt to sasaisti starp vidēja termiņa un ilgtermiņa prioritātēm. Ilgtermiņa dokumenta ir vairāk akceptējami tie jēdzieni un uzstādījumi, nekā varēja pēc tam saskatīt vidēja termiņa dokumentā. Vidējā termiņā netiek akcentēta ekonomika.

M.Blūma piekrīt, ka programmā vairāk vajadzētu akcentēt ekonomisko attīstību.

K.Rasa iebilst, jo prioritāte „Zināšanu Kurzeme 2020” ietver arī atbalstu uzņēmējdarbības veicināšanai reģionā, kā arī attīstības tendenču sadaļa ietver izaicinājumus no ekonomiskā aspekta.

Ārējā sasniedzamība – dzelzeļš un pasažieru pārvadājumi

K.Rasa. Kurzeme2030 paredzam, ka ilgtermiņā pasažieru pārvadājumi saistīti ar dzelzeļa līniju modernizāciju un līdz ar to arī dzelzeļa līniju sasaisti ar pārējo teritoriju. Ātrgaitas satiksme netiek paredzēta. 4.februāra politiku diskusijā Rojā pašvaldību vadītāji neatbalstīja pasažieru pārvadājumus nākotnē saistīt ar dzelzeļu. Tāds bija arī lielo pilsētu viedoklis. Jautājums ir, ko mēs darām? Vai tomēr atstājam, ņemot vērā, ka daudzu valstu prakse tomēr ir dzelzeļa modernizācija un pārvadājumi, kuriem ir daudz priekšrocības. Vai, ņemot vērā iedzīvotāju skaita samazināšanās prognozi, esošo infrastruktūras stāvokli un nepieciešamās investīcijas, mēs tomēr saglabājam dzelzeļa attīstību ilgtermiņā? Jāņem vērā, ka šobrīd tiek

slēgti Liepājas pasažieru pārvadājumi dzelzceļa līnijā Rīga-Liepāja. Esošā situācija šobrīd attīstās diametrāli pretēja plānotajam, bet vai mēs tomēr pie tā paliekam?

M.Blūma izstāsta piemēru par Ventspils dzelzceļa pasažieru pārvadājumu slēgšanu, kad bija ārkārtīgi liela novadu iedzīvotāju pretestība, kuri dzīvo blakus dzelzceļa stacijām. Kad konkrētiem cilvēkiem, kas visvairāk protestēja, tika uzdots jautājums, cik reizes viņi ir izmantojuši dzelzceļu. Atbildes skanēja: nevienu; mēs jau labāk ar autobusu; mēs jau katrs ar savu.

K.Rasa. Jāņem vērā, ka tas ir pie esošās sliežu un vagonu infrastruktūras un pie esošā pārvietošanās ātruma. Jautājums ir par nākotni.

I.Tomsone. Liepājai pa autoceļu nav nekādas iespējas paātrināt satiksmi. Lidmašīnas bez dotācijām un atbalsta mehānisma ir riskants pasākums. Mums atliek cerēt uz dzelzceļa iztaisnošanu, jo pa esošajiem līkumiem ātrāku dzelzceļa satiksmes kustību nav iespējams panākt. Bet, ja pataisnotu Liepāja-Rīga dzelzceļu un to modernizētu, tad protams, kas var būt labāks, ja varētu Rīgu sasniegt 1,5 vai nepilnās 2 stundās.

M.Blūma šaubās, vai tas ir reāli.

A.Galindoms. Es arī šaubos. Pat, ja mēs paturam iedzīvotāju skaitu, interese nepieaug. Nepieciešamās investīcijas pret potenciālo ieguvumu ir nesamērīgas. Man pat liekas, ka tas galīgi nav reģiona jautājums. Reģions nelemj par dzelzceļa attīstību.

I.Tomsone. Ja dzelzceļu tagad izņemsim ārā, tad 2030.gadā nevienam tāda ideja vispār vairs pat prātā neienāks. Mēs arī bijušo dzelzceļa trasējumu Liepāja-Mažeiki jau cik gadus neņemam ārā un pārnesam no viena teritorijas plānojuma uz otru cerībā, ka kādreiz varbūt tā situācija mainīsies.

K.Rasa. Transporta koridori, t.sk. dzelzceļš uz Ventspili un Liepāju no IAS kartēm jau nepazudīs, tās jau ir iezīmētas LIAS. Jautājums ir par tekstu, kur IAS paredz nākotnē sabiedriskā transporta attīstību balstīt uz dzelzceļu.

M.Baumanis uzskata, ka Kurzemei no dzelzceļa nevajag atteikties. Pasažieru pārvadājumi pa dzelzceļu nekad nav peļņījuši. Tur ir vajadzīgas lielākas vai mazākas dotācijas. Lai attīstītu pasažieru pārvadājumus un radītu interesi, ir vajadzīgs palielināt ātrumu. Pēc 20 gadiem, ja būs finansējums un, ja būs cilvēki, dzelzceļu vajadzēs.

I.Tomsone. Dzelzceļa atzars no Kauņas uz Klaipēdu tiek saglabāts visos plānojumos, un tas ir pasažieru. Paskatāties uz Kurzemi plašāk! Ja Liepāja nākotnē varētu savienoties ar Klaipēdu, tad mēs tagad būsim nogriezuši iespēju kādreiz attīstīt dzelzceļa līniju Rīga-Klaipēda.

4. §

4. Turpmākās darbības

2015.g. marts -	KPR IAS un AP projektu pilnveidošana
2015.g. marts/aprīlis -	kopsavilkuma par sabiedrības iebildumiem un priekšlikumiem publicēšana reģiona mājaslapā kopā ar pilnveidotajiem dokumentiem
2015.g. marts/aprīlis -	pilnveidoto KPR IAS un AP sabiedriskā apspriede
2015.g. aprīlis/maijs -	VARAM atzinuma saņemšana un, ja nepieciešams KPR IAS un AP precizēšana;
2015.g. maijs/jūnijs -	KPR IAS un AP galīgo redakciju apstiprināšana, iesiešana, ievadīšana TAPIS, IAS bukleta izdošana.

Kopsavilkums par nepieciešamajiem uzlabojumiem KPR plānošanas dokumentu projektos

1. Saglabāt Kurzeme2030 noteikto Kurzemes reģiona apdzīvojuma attīstības mērķi, paredzot iedzīvotāju skaitu robežās 200 - 250 tūkstoši 2030.gadā.
2. Uzlabot rezultātīvo rādītāju sasaisti ar reģiona prioritātēm un rīcības virzieniem, kā arī precizēt un papildināt rezultātīvo rādītāju tabulu.
3. Precizēt atbalstāmo darbību skaidrojumu Kurzeme2020 ievadā: „Rīcības plānā katra rīcības virziena ietvaros noteiktas galvenās atbalstāmās darbības pašvaldību rīcībpolitiku īstenošanai”, un rīcības plāna ievaddaļā iekļaut atbalstāmo darbību plašāku skaidrojumu: „Rīcības virziena ietvaros atbalstāmās darbības - galvenās atbalstāmās darbības pašvaldību rīcībpolitiku īstenošanai, neizslēdzot pašvaldību attīstības programmu rīcības un investīciju plānos paredzētos pasākumus un aktivitātes, kas vērstas uz KPR ilgtermiņa stratēģisko mērķu sasniegšanu un nav pretrunā ar KPR vidēja termiņa prioritātēm un rīcību virzieniem”.
4. Papildināt AP rīcības virziena RV10 „Nodarbinātības un darbaspēka mobilitātes veicināšana” ietvaros atbalstāmās darbības ar: „atbalstu pašvaldību mājokļu politiku izstrādei un dzīvojamo fondu attīstībai”.
5. Precizēt reģionālas nozīmes transporta koridorus un savienojumus, nodrošinot nacionālas, reģionālas un novadu nozīmes attīstības centru sasniedzamību.
6. Nepieciešams konsultēties ar pārējiem reģioniem par jomām, kurās veikt pētījumus un izstrādāt plānošanas dokumentus.
7. Sadarbībā ar IZM precizēt reģionu lomu izglītības nozares attīstībā un koordinēšanā.
8. Nepieciešams celt plānošanas reģiona kapacitāti, paplašinot tā kompetenci un funkcijas, paredzot tam pastāvīgu finansējumu no valsts budžeta.
9. Papildināt Kurzeme2030 reģiona ekonomikas specializācijas sadaļu ar iespējamiem nākotnes specializācijas virzieniem.
10. Precizēt sasaisti starp ilgtermiņa un vidēja termiņa prioritātēm.
11. Saglabāt Kurzeme2030 ilgtermiņa risinājumus attiecībā pret sabiedriskā transporta attīstību.

Pielikumā: K.Rasas prezentācija „Kurzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2015-2030 un Attīstības programmas 2015-2020 izstrādes process un rezultāti/ Vadības grupas sanāksme/ 25.02.2015./ Rīgā”.

Sanāksmes vadītājs: /paraksts/

K.Rasa

Protokolēja: /paraksts/

S.Astiča